

FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV

Planlegg natur- og friluftslivsområder for fremtiden

Kurs i hvordan dekode kommuneplanens arealdel

PROGRAM

17:00 Velkommen v/ Maria R. Tesaker, FNF Oslo og Akershus

17:05 Arealtoget v/ Kristin Fredheim, FNF Vestfold

17:15 **Hva er kommuneplanens arealdel?** v/ Tine Larsen
Hvordan kan arealdelen brukes til å ivareta natur- og friluftslivsområder?

18:15 PAUSE

18:25 Eksempler på hørings svar v/ Kristin Fredheim

18:45 Oppsummering v/ Maria R. Tesaker, FNF Oslo og Akershus

19:00 Slutt

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV (FNF)

Regionale samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner.

Formål

Ivareta natur- og friluftslivsinteressene i de enkelte regionene.

Viktigste oppgaver

- Sette natur- og friluftslivssaker på dagsorden.
- Ha god kontakt med lokale og regionale myndigheter.
- Bygge gode nettverk mellom organisasjonene, med politikere og andre relevante aktører.
- Påvirke relevante plan- og saksprosesser som har konsekvenser for naturverdier og friluftsliv.
- Bygge kompetanse i organisasjonene.

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

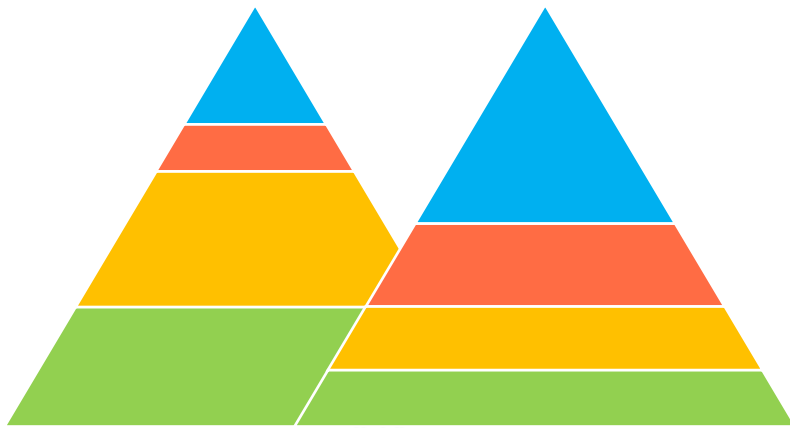
MÅL (fra styringsdokumentet)

1. Sette naturverdier og friluftsliv på dagsorden i samfunnet (Informasjon)
2. Ha god kontakt med myndighetene (Nettverk)
3. Bygge gode nettverk mellom organisasjonene, med politikere og andre relevante aktører (Nettverk)
4. Påvirke i relevante plan- og saksprosesser (Påvirkning)
5. Bygge kompetanse i organisasjonene (Kompetansebygging)

MÅLOMRÅDER

1. Informasjonstiltak
2. Påvirkning
3. Kompetansebygger
4. Nettverksbygging/møteplasser

KURSET I DAG

Hørings svar på 1-2-3

Økt deltagelse i planprosesser med bedre og flere høringsuttalelser som igjen gir bedre ivaretagelse av natur og friluftsområder og kommer allmenheten til gode.

Kommunedelplanens arealdel

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

HØRINGSSVAR PÅ 1-2-3

– SIDEN ER UNDER UTARBEIDELSE

Denne siden har som mål og gi deg som tillitsvalgt eller ressursperson i FNFs tilsluttede organisasjoner utkast og maler for høringssvar til noen utvalgte typer høringssaker med fokus på natur og friluftslivsverdier.

[Slik bruker du utkastene/ malene.](#)

Spørsmål og tilbakemeldinger rettes til Kristin Fredheim, 48 29 26 16, kristin.fredheim@fnf-nett.no eller Maria R. Tesaker, 90 65 16 61, maria.tesaker@fnf-nett.no.

Malene er fortsatt under utarbeidelse men siste versjon vil bli lagt ut fortløpende.

Kommuneplanprosessen

PLANTYPE	UTKAST	FORKLARING
Kommunens planstrategi	Fullversjon Kortversjon Eksempel	Plan for hvilke planer kommunen skal lage.
Planprogram / Varsel om oppstart av kommuneplan	Fullversjon Kortversjon Eksempel	Plan for hvordan kommuneplanen skal bli til.
Arealinnspill	Fullversjon Kortversjon Eksempel	Forslag til endret bruk av områder (feks grønstruktur vs bolig).
Kommuneplanens samfunnsdel	Fullversjon Kortversjon Eksempel	Viser satsningsområder og planlagt pengebruk.
Kommunens arealstrategi	Fullversjon Eksempel	Prinsipper for hva områdene i kommunen skal brukes til.
Kommuneplanens arealdel	Fullversjon Kortversjon Eksempel	Viser hvilke områder i kommunen som skal brukes til hva.

Kahoot!

AREALPLANPROSESSEN

OGSÅ KALT ...

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

Arealtoget

Planstrategi

Planprogram

Samfunnsdel

Arealdel

Kommunedelplan

Reguleringsplan

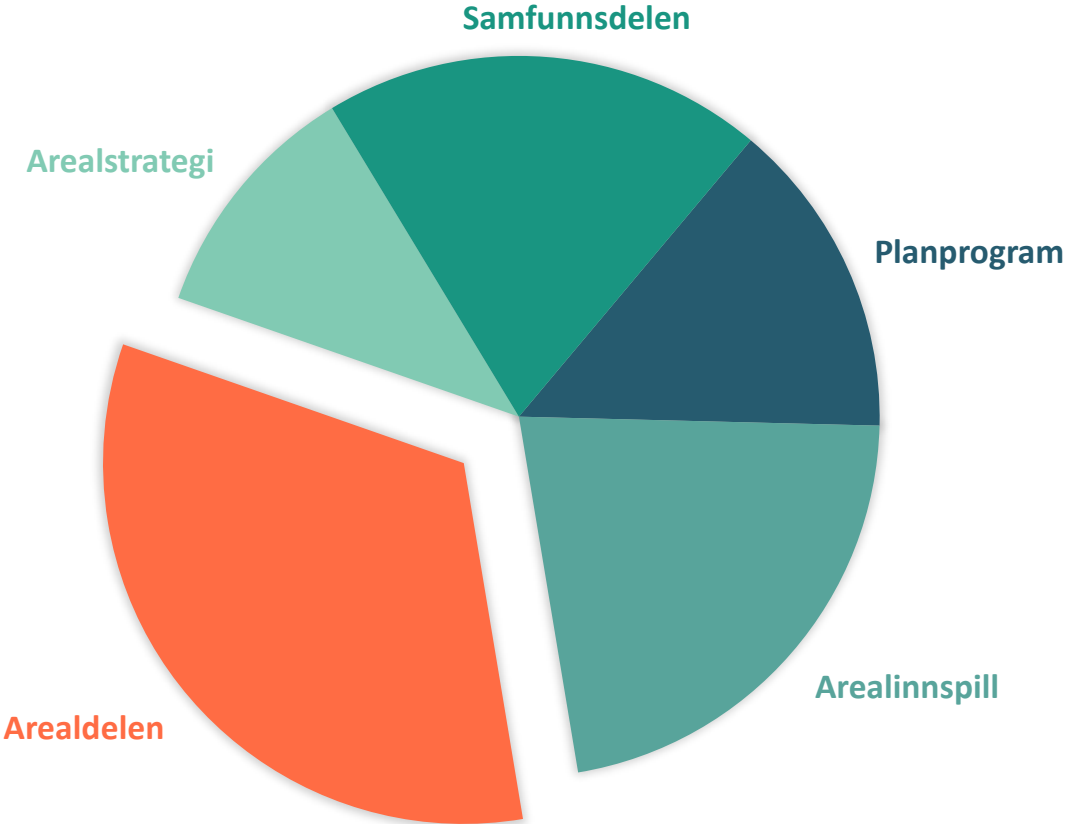
Arealinnspill

FØRSTE STASJON

KOMMUNEPLANEN

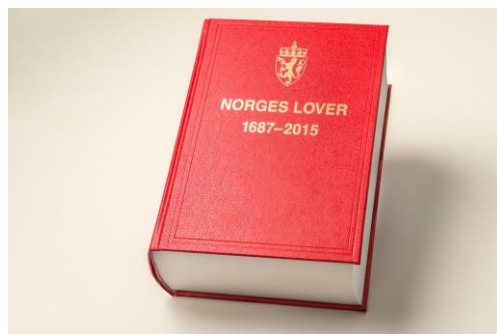

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

AREALDELEN

Planbeskrivelsen

Bestemmelsene

Kommuneplankartet

Arealtoget

Planstrategi

Planprogram

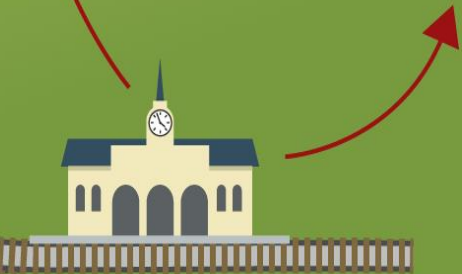
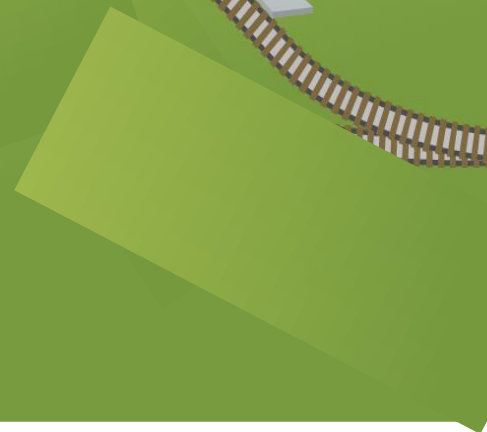
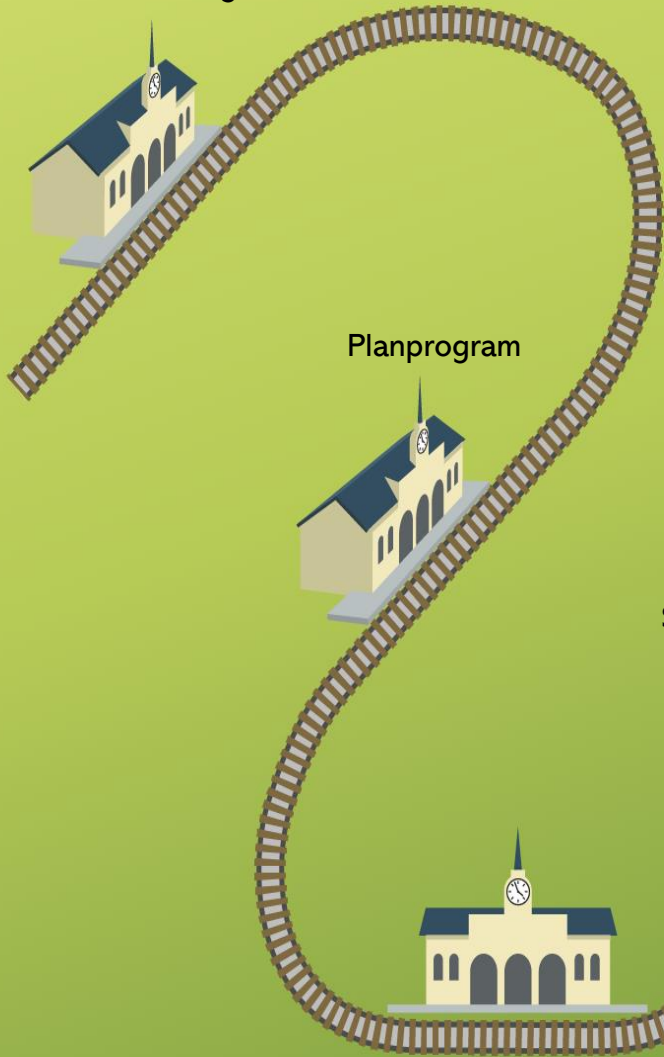
Samfunnsdel

Arealinnspill

Arealdel

Kommunedelplan

Reguleringsplan

KOMMUNEPLANENS AREALDEL

Hva består den av og hvilke verktøy finnes i den?

v/ Tine Larsen, advokat, DSA

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

KOMMUNEPLANENS AREALDEL

Hvordan kan arealdelen brukes til å ivareta natur- og friluftsområder?

v/ Tine Larsen, advokat, DSA

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

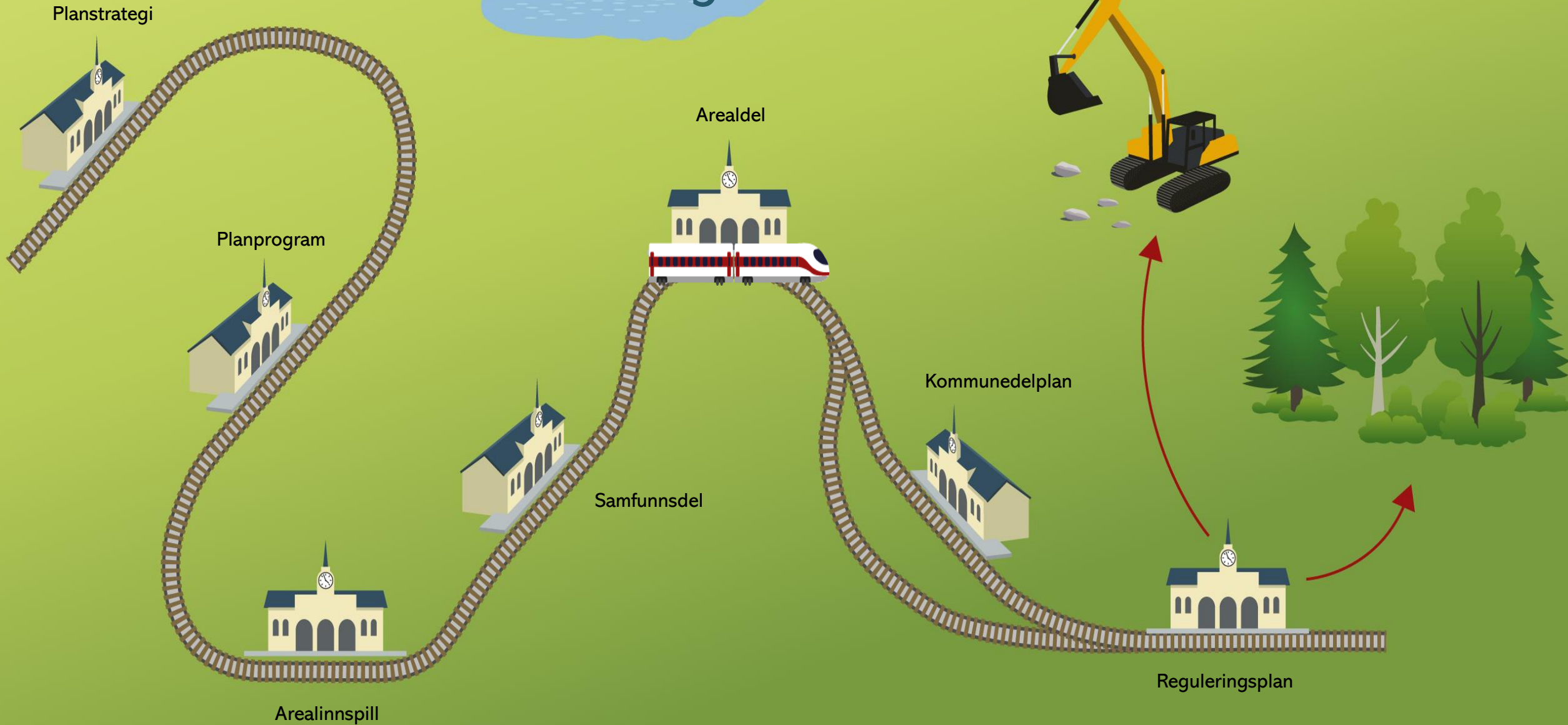
EKSEMPLER

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

Arealtoget

Planstrategi

Planprogram

Arealdel

Kommunedelplan

Samfunnsdel

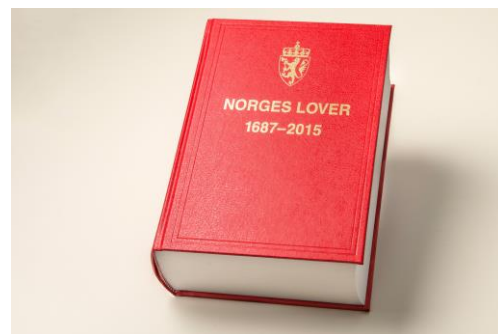
Reguleringsplan

Arealinnspill

AREALDELEN

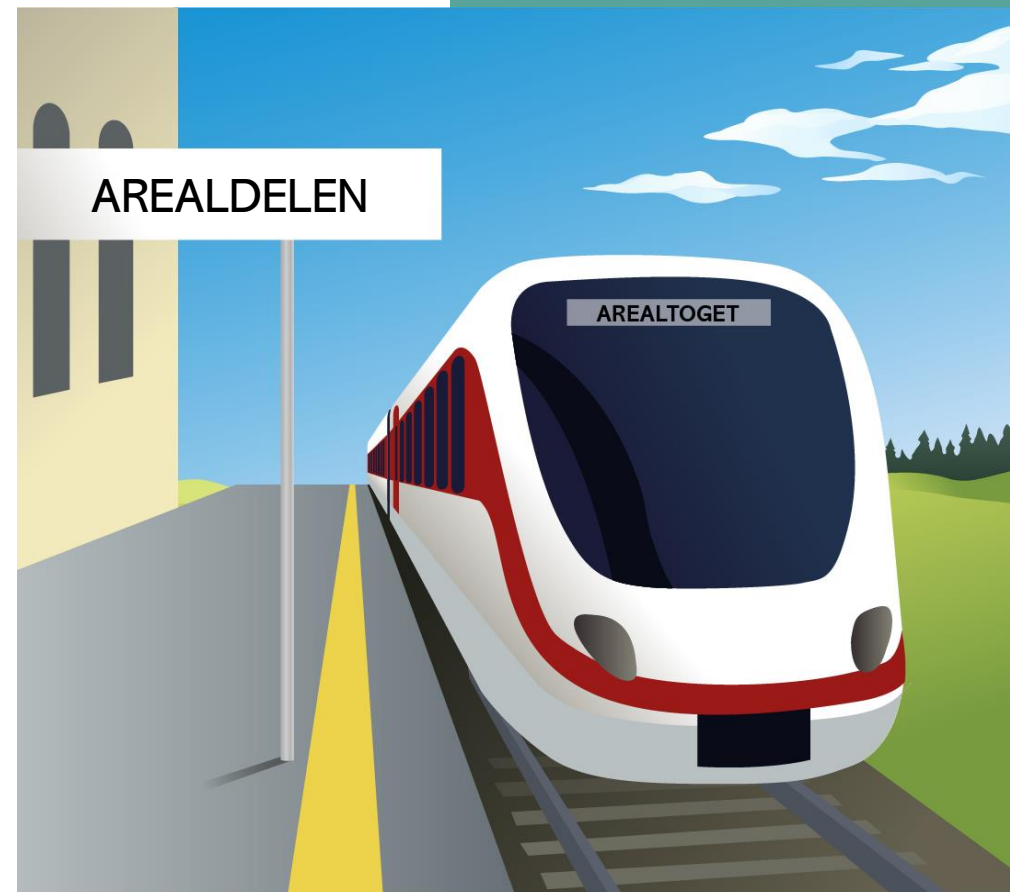
Planbeskrivelsen

Bestemmelsene

Kommuneplankartet

PLANBESKRIVELSEN

PLANENS HOVEDGREP	14
BÆREKRAFTIG BY- OG STEDSUTVIKLING	19
BOLIGBEHOV OG BOLIGBEBYGGELSE	25
VERDISKAPING OG NÆRINGSUTVIKLING	29
TRANSPORT, MOBILITET OG TEKNISK INFRASTRUKTUR	32
GRØNNSTRUKTUR	35
LANDBRUKS-, NATUR, OG FRILUFTSLIVSOMRÅDER (LNF)	37
VANNMILJØ OG BYGGEGRENSER LANGS SJØ OG VASSDRAG	39
SAMFUNNSSIKKERHET	43
SOSIAL INFRASTRUKTUR	44

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

PLANBESKRIVELSEN

Arealreserve for boligbygging per 1.1.2023 (før nytt planforslag)				
	Antall boenheter i eneboliger	Antall boenheter i rekkehus	Antall boenheter i flermannsboliger	Antall boenheter i blokk
Uregulert areal avsatt i arealdel 2018-2030 <u>innenfor</u> bestemmelsesområdet Tønsberg by				1980
Uregulert areal avsatt i arealdel 2018-2030 <u>utenfor</u> bestemmelsesområdet Tønsberg by	134	160	90	95
Pågående reguleringsprosesser eller vedtatte reguleringsplaner <u>innenfor</u> bestemmelsesområdet Tønsberg by	0	15	0	1100
Pågående reguleringsprosesser eller vedtatte reguleringsplaner <u>utenfor</u> bestemmelsesområdet Tønsberg by	206	615	140	975
Boligfortetting i eksisterende bomiljøer	300	240		
Arealreserve bolig eksisterende planer -hele Tønsberg kommune	640	1030	230	4150
				= 6690

Arealreserve for boligbygging per 01.01.2023.

PLANBESKRIVELSEN

Endringer i plankart

Innspillene til nye områder for grønnstruktur er i planprosessen vurdert opp mot føringer fra sentralt hold for arealformålet.

Nye arealer for grønnstruktur i planforslaget er:

- Frodeåsen (omtalt i notat om grønnstrukturinnspill)
- 100-metersskog Øvre Bogenvei (omtalt i notat om grønnstrukturinnspill)
- Vear – Steinbruddveien (omtalt i konsekvensutredning K12 – Steinbruddveien)
- Sumpskogen (til underformål naturområde) (omtalt i tilbakeføringsnotat som område K19)
- Lecatomta (til underformål park - omtalt i tilbakeføringsnotat som område K16)
- Enkelte mindre områder omtalt i tilbakeføringsnotatet; K20 Nedre Langgt, K21 Nordbyen, K22 Havørnveien, K24 Sandeåsen, K25 Råel.

Til sammen er det 240 daa nye områder avsatt til grønnstruktur i planforslaget, hvor ca. 66 daa er omdisponert fra byggeområde. De resterende områdene omdisponeres fra LNF-formål.

Arealer som omdisponeres fra grønnstruktur til annet formål i planforslaget er:

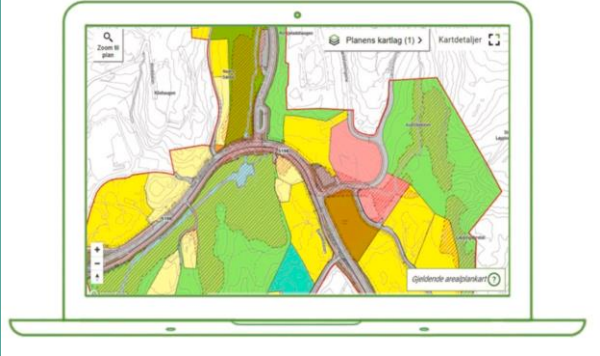
- J004 - Messehall B, 14 daa
- J005 - Jarlsberg flyplass, 24 daa
- K10B - barnehagetomt Aulerød, 7,5 daa
- K28 - Tønsberg tennishall, 3,5 daa
- K29 - Tønsberghallen, 15 daa

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

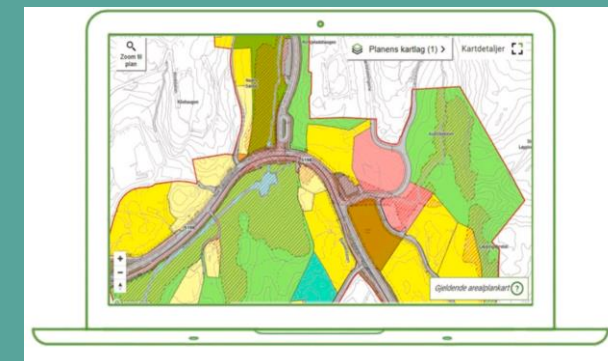
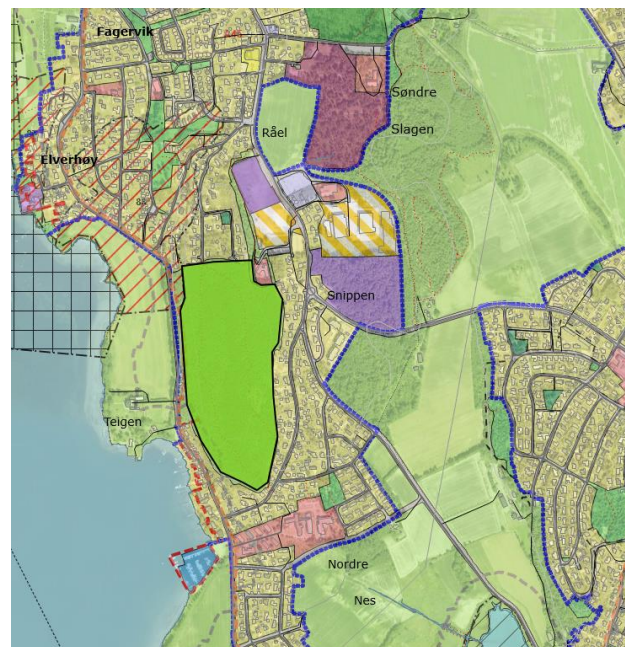
PLANKARTET

PLANKARTET

Kartet er hentet fra Naturbase og viser registrert forekomst av ålegress.

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

BESTEMMELSENE

TILGANG TIL TUROMRÅDER

Forskning viser at jo nærmere du bor et sted hvor det går an å gå tur, jo oftere velger folk å gå tur.

FORSLAG TIL NY BESTEMMELSE

I eksisterende og nye byggeområder må det stilles krav til at alle boliger har maksimalt 500 meter til friområde (på minimum 20 dekar) eller nærmeste tursti/turvei som leder til slikt område, jf. pbl § 11-9 nr. 5.

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

BESTEMMELSENE

KANTSONER VASSDRAG

Viktige leveområder for mange arter, gir skygge og hindrer erosjon.

FORSLAG TIL NY BESTEMMELSE

Langs alle vassdrag inkl. bekker, vann og tjern, bør det opprettholdes og om mulig utvikles/videreutvikles et naturlig vegetasjonsbelte som ivaretar viktige økologiske funksjoner, motvirker erosjon og tjener flomsikring og friluftslivet, jf. pbl § 11-9 nr. 6.

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

BESTEMMELSENE

BIOLOGISKE REGISTRERINGER

Ofte er det krav til naturregistreringer, men det gjennomføres noen ganger på vinteren når hverken fugler og blomster kan registreres.

FORSLAG TIL NY BESTEMMELSE

Biologiske registreringer på relevant årstid må kreves ved alt reguleringsarbeid. Ved registrering av fremmede arter i planområdet må metode for bekjempelse av disse artene beskrives i reguleringsbestemmelsene, jf. pbl § 11-9 nr. 6.

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

HØRINGSSVAR PÅ 1-2-3

– SIDEN ER UNDER UTARBEIDELSE

Denne siden har som mål og gi deg som tillitsvalgt eller ressursperson i FNFs tilsluttede organisasjoner utkast og maler for høringssvar til noen utvalgte typer høringssaker med fokus på natur og friluftslivsverdier.

[Slik bruker du utkastene/ malene.](#)

Spørsmål og tilbakemeldinger rettes til Kristin Fredheim, 48 29 26 16, kristin.fredheim@fnf-nett.no eller Maria R. Tesaker, 90 65 16 61, maria.tesaker@fnf-nett.no.

Malene er fortsatt under utarbeidelse men siste versjon vil bli lagt ut fortløpende.

Kommuneplanprosessen

PLANTYPE	UTKAST	FORKLARING
Kommunens planstrategi	Fullversjon Kortversjon Eksempel	Plan for hvilke planer kommunen skal lage.
Planprogram / Varsel om oppstart av kommuneplan	Fullversjon Kortversjon Eksempel	Plan for hvordan kommuneplanen skal bli til.
Arealinnspill	Fullversjon Kortversjon Eksempel	Forslag til endret bruk av områder (feks grønstruktur vs bolig).
Kommuneplanens samfunnsdel	Fullversjon Kortversjon Eksempel	Viser satsningsområder og planlagt pengebruk.
Kommunens arealstrategi	Fullversjon Eksempel	Prinsipper for hva områdene i kommunen skal brukes til.
Kommuneplanens arealdel	Fullversjon Kortversjon Eksempel	Viser hvilke områder i kommunen som skal brukes til hva.

Vi har sett gjennom innkomne arealinnspill for endringer i kommuneplanen. Under følger kommentarer på relevante endringer for natur- og friluftinteressene.

(NAVN STED) – kommunen tilrår arealbruksendring.

Slett eller juster etter behov: Omgjøringen av naturområde/grønnstruktur til offentlig tjenesteyting har negativ konsekvens for viltkorridor. Vi anbefaler kommunen å undersøke muligheten for avbøtende tiltak.

(NAVN STED) – kommunen tilrår arealbruksendring.

Slett eller juster etter behov: Vi mener at naturmangfold og friluftsliv må utredes videre ved en reguleringsplanprosess. Vi anbefaler kommunen å undersøke muligheten for avbøtende tiltak.

(NAVN STED) – kommunen tilrår arealbruksendring.

Slett eller juster etter behov: Vi mener at det må foretas vannprøver i henhold til gjeldende regelverk og tilrettelegges for renseløsninger, som sikrer minimalt med utslipp av forurensede stoffer.

(NAVN STED) – kommunen tilrår arealbruksendring.

Slett eller juster etter behov: Arealet foreslått inneholder den prioriterte naturtypen hule eiker. Kommunen er lovpålagt å ivareta de hule eikene. Se samleside om hule eiker som inkl. informasjon om mulige tilskuddsordninger⁸.

FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV UTTALELSER

Søk i resultatene..

Søker kun i titlene på uttalelsene

Dokumenttype

- Høring
- Klage
- Leserinnlegg
- Annet

Tema

- Akvakultur
- Annet
- Boligutbygging
- Deponi/Masseuttak
- Dispensasjon
- Folkehelse
- Forurensing
- Friluftsliv
- Fylkeskommune
- Hytteutbygging
- Klima
- Kommunedelplan
- Kommuneplan
- Landbruk
- Lover og forskrifter
- Marint
- Markagrenser
- Motorferdsel
- Naturmangfold
- Naturrestaurering
- Nettutbygging
- Planprogram

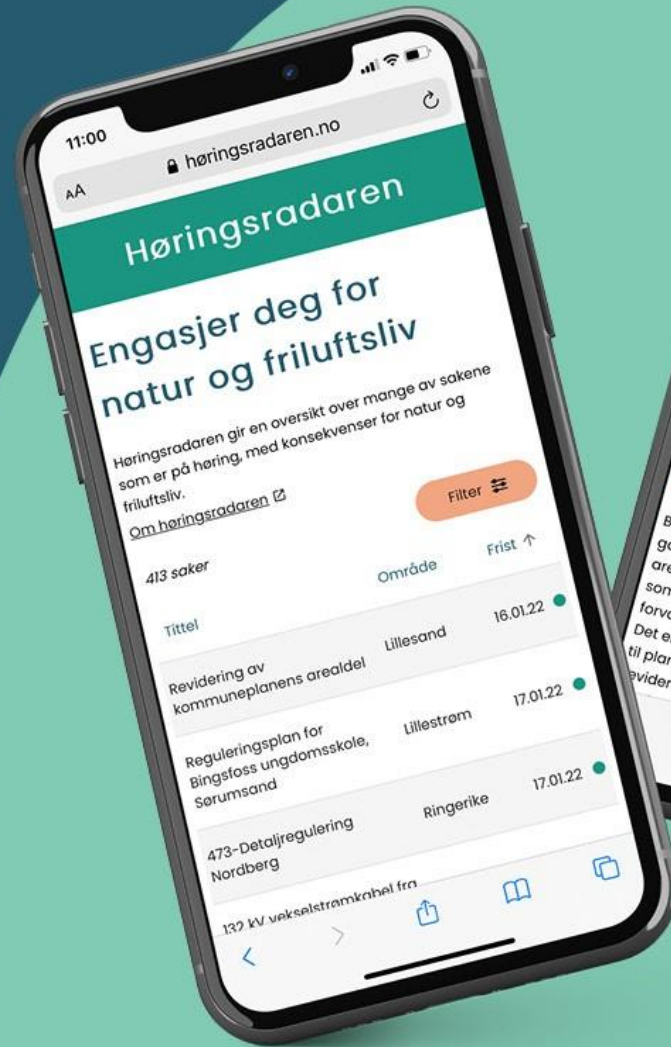
Tittel

Dato

Planprogram- Områderegulering for Krøderen, Krødsherad kommune	16.10.2023
Innspill til planoppstart, Kambo 4- Moss kommune	16.10.2023
Detaljregulering for Holmevassnatten hyttegrend, Sigdal kommune	16.10.2023
Høringsuttalelse Planprogram Sandfjellet og Digermulen vindparker	15.10.2023
Innspill til Statsforvalteren i Vestland vedr. klagesak fv. 561 Kolltveit-Ågotnes	06.10.2023
Innspill til NVE etter befarng i Mauranger september 2023	06.10.2023
Hogst i Kvalbeinskogen og frivillige organisasjoners oppfølging av saken	03.10.2023
Innspill til plan om utvidelse av Gråbølsødegården pukkverk, Marker kommune	03.10.2023
Privat reguleringsarbeid Opplandet hyttefelt Hjartdal kommune	02.10.2023
Brev angående opprettelse av friluftsråd, Lillestrøm kommune	28.09.2023
Uttalelse til planprogram for kommunedelplan for naturmangfold, Hurdal kommune	28.09.2023
Oppstart av reguleringsprosess for Gjeitøya på Atlanterhavsveien – uttale	25.09.2023
Merknad som gjelder klagesak på reguleringsplan for Fossesjøen, Alver kommune	22.09.2023
Søknad om konsesjon for å legge ned Bingedammen, Fredrikstad kommune	21.09.2023

HØRINGSSAKER MED KONSEKVENSER FOR NATUR OG FRILUFTSLIV DER DU BOR

Lær mer

Kurs og kompetanseheving om natur og friluftsliv

Denne siden er laget for tillitsvalgte, naturvernkontakter, FNF-kontakter og andre engasjerte medlemmer i FNFs tilsluttede organisasjoner i fylkene og distriktene. Her samles digitale kurs og webinarer som fremmer og styrker tilsluttede organisasjoners arbeid med natur- og friluftslivsfaglige saker.

[Stiskulen \(2022\) MD](#)

Areal spørsmål

[Kan kommunevalget redde norsk natur?](#) (2023) Naturvernforbundet **NY!**

[Arealregnskap i støpeskjeen](#) (2023) Viken fylkeskommune **NY!**

[Hyttebygging og arealpress](#) (2023) Naturvernforbundet **NY!**

[Hvem har tilgang til natur og hvor \(dan.\) skal vi prioritere grønstruktur?](#) (2023) NIVA **NY!**

[Natturregnskap: Et grønt skifte for natur- og arealforvaltning](#) (2023) NIVA **NY!**

[Sikre natur- og friluftslivsområder for fremtiden – arealinnspill](#) (2022) FNF

[Hva skal arealregnskapet omfatte og hvordan forankre det og bruke det?](#) (2022) Viken fylkeskommune

[Har vi glemt vern av natur, midt i en naturkrise?](#) (2021) FNF

[Naturkampen](#) (2022) SABIMA

[Naturkampen](#) (2021) FNF mfl.

[Viktigheten av nærnatur for rekreasjon og biomangfold](#) (2021)

[Arealer under press](#) (2021) NINA

[Arealpolitikk i utmarkskommuner](#) (2020) FNF

RESSURSER

- Høringssvar på 123
<http://fnf-nett.no/horingssvar-pa-1-2-3/>
- Lær mer
<https://fnf-nett.no/laer-mer/>
- Høringsradaren
<https://fnf-nett.no/hoeringsradaren/>
- Uttalelser fra FNF
<https://fnf-nett.no/uttalelser-horinger/>
- Faktaark om naturforvaltning
<https://fnf-nett.no/faktaark-om-naturforvaltning/>

OPPSUMMERING

v/ Maria Tesaker

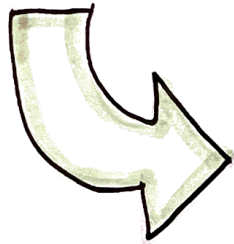

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV

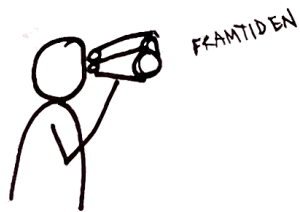

HVORDAN SKAL
VI UTVIKLE KOMMUNENS
AREALER?

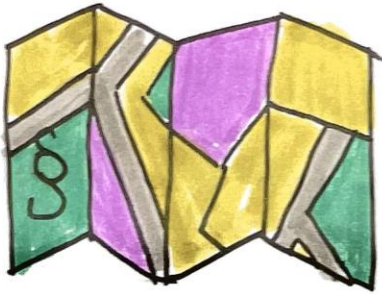
KOMMUNEPLANENS AREALDEL

OVERORDNET PLAN FOR AREALBRUK I KOMMUNEN
Langsiktighet, forutsigbarhet, helhet

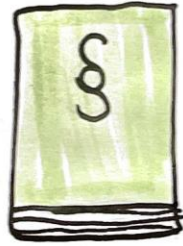
HVA ER KOMMUNEPLANENS AREALDEL?

PLAN-
KART

Bruken av kommunens
arealer i kart

PLAN-
BESTEMMELSER

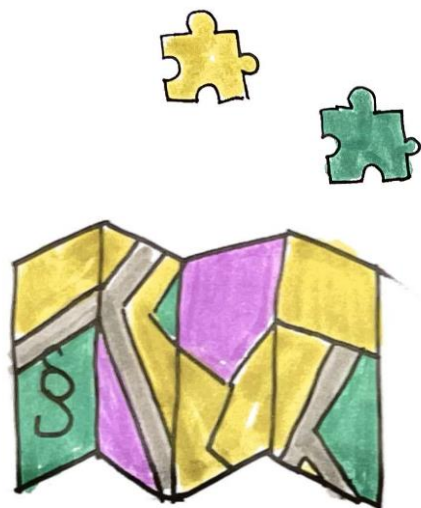

Kommunens lover

PLAN-
BESKRIVELSE

Forklaring av arealdelen:
hensikt, innhold og virkninger

AREALFORMÅL

- Bolig
- Grønnstruktur, LNF ++
- Vann, sjø
- Infrastruktur (vei ++)
- Nøring

HENSYNSSONER

- F.eks.: friluftsliv

BRUK AV AREALDELEN

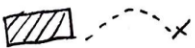
Arealinnspill

Arealnøytralitet

Planvask

Tidlig ute

Uttalelser

- konkrete bestemmelser
- hensynssoner

Snakk med politikere & administrasjonen

Takk for i kveld og vel hjem!

